

ÖZEL SAYI EDITÖRÜNÜN ÖNSÖZÜ

Uluslararası toplum, yirminci yüzyılda iki dünya savaşına, sayısız iç savaşlara, baskıcı ve diktatör rejimlerin milyonlarca insanın ölümüne sebebiyet vermesine tanık olmuştur. Uluslararası ceza hukukunun gelişimi bakımından, özellikle II. Dünya Savaşı sonrası kurulan Nuremberg ve Tokyo Uluslararası Askeri Mahkemeleri ve uygulamaları önemli bir yere sahiptir. Şöyle ki, tarihte ilk defa uluslararası suçların, barışa karşı işlenen suçlar, savaş suçları ve insanlığa karşı işlenen suçlar olarak sınıflandırılması ve söz konusu suçlardan dolayı bireylerin uluslararası cezai sorumluluklarının tesis edilmesi sağlanılmıştır. Ancak, tam anlamıyla ve süratli bir şekilde uluslararası ceza hukuku kurumlarının oluşturulmasında, yirminci yüzyılın sonlarında, Eski Yugoslavya'nın dağılması sırasında ve Ruanda'da işlenen savaş suçları, soykırım suçu ve insanlığa karşı işlenen suçların, etkin bir faktör olduğunu belirtmek gerekir. Söz konusu ihlallerden sorumlu kişilerin adalet önüne çıkarılabilmesi amacıyla, uluslararası toplum adına hareket ederek Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Yugoslavya ve Ruanda Savaş Suçları Mahkemelerini kurmuştur. Her iki Mahkemenin günümüze kadarki uygulamaları oldukça başarılı kabul edilebilir. Yugoslavya ve Ruanda Savaş Suçları Mahkemelerinin; uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması, insan hakları ve uluslararası ceza hukuku kurallarının ihlal edenlerin bireysel cezai sorumluluklarının tesis edilmesi, ileride çıkması ihtimal dahilinde olan silahlı çatışmaların önlenmesi gibi bir çok işlevi vardır. Fakat, asıl önemli olan nokta, her iki Mahkemenin Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurulmasını kolaylaştırmakta oynadıkları roldür. Nitekim, 1998 yılında Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsü, uluslararası toplumca kabul edilmiş ve Mahkeme 1 Temmuz 2002 tarihi itibarıyla görevine başlamıştır. Hiç şüphesiz, yirmi birinci yüzyılda uluslararası toplum, Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından uluslararası barış ve güvenliği bozan, gerek sivil veya askeri, gerekse sıradan vatandaş veya üst düzey devlet görevlileri hakkında yargılamalar yapıldığına tanık olacaktır.

Uluslararası Ceza Mahkemesi gibi uluslararası düzeyde faaliyet gösteren ve cezai yargılama yetkisine sahip bir kurumun kurallarının oluşturulması pek de kolay olmamıştır. Dünyada Anglo-Sakson ve Kara Avrupası Hukuk Sistemleri olarak iki büyük Hukuk Sisteminin olması, pek çok konularda her iki hukuk geleneğinin farklı düzenlemeler içermesi, bunun en temel nedenleri olmuştur. Anglo-Sakson ve Kara Avrupası Hukuk Sistemlerinin özellikle ceza usul hukuku bakımından birbirinden çok farklı olduğu açıktır. Anglo-Sakson geleneğinde yetişen bir hukukçunun hukuk anlayışı, savcılarının görev ve yetkileri, duruşmanın idaresi, hakimlerin görev ve yetkileri, jüri sisteminin olması, duruşma sonrası kanun yolları v.b. bir çok konuda, Kara Avrupası modelinde yetişen bir hukukçudan tamamen farklıdır. Bu farklılıklar ışığında hazırlanan Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsü ve Usul ve Delil Kuralları, her iki hukuk modelinin akılcı bir şekilde yapılan sentezinden oluşturulmuştur. Bu konuda Yugoslavya ve Ruanda Savaş Suçları Mahkemeleri düzenlemeleri ve uygulamalarının da büyük faydası olmuştur.

Dünyada ve Türkiye'de uluslararası ceza hukuku konusu, özellikle, Uluslararası Ceza Mahkemesi düzenlemeleri oldukça yeni bir konudur. Şüphesiz ki, yirmi birinci yüzyılda, en çok ilgi çekecek uluslararası hukuk alanlarından birisidir. Ne yazık ki, Türk Hukukunda, içinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli uluslararası hukuk konularından biri olan ve bu doğrultuda, devletlerin iç hukuklarında da düzenlemeler yapmalarını zorunlu kılan uluslararası suçlar ve uluslararası ceza hukuku alanında yapılan çalışmalar yeterli düzeyde değildir. Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi çıkarmış olduğu Uluslararası Ceza Mahkemesi Özel Sayısı ile Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin uygulamaları ve en temel özellikleri hakkında konu ile ilgili uzmanların görüş ve çalışmalarını Türk Hukukçuları ve konuyla ilgili diğer disiplinlerdeki bireylerin bilgisine ve yararına sunmaktadır.

Dergiye çalışmalarına katkıda bulunan değerli akademisyenlere ve dergi çalışanlarına en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Doç.Dr. Yusuf AKSAR

UHP 'UCM Özel Sayısı' Editörü

KTÜ, 2005